

Tampereen kaupunki

Yhdyskuntalautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2023

Yhdyskuntalautakunta 13.9.2022

Sisällysluettelo

Yhdyskuntalautakunta	2
Toimintaympäristön muutokset	2
Toiminnan tavoitteet	2
Tuottavuus.....	3
Talous	4
Kaupunkiympäristön suunnittelu	5
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	5
Talous	6
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito	7
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	7
Talous	7
Kestävä kaupunki.....	8
Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset	8
Talous	8

Yhdyskuntalautakunta

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunta vastaa kestävästä kaupunkikehityksestä ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta ja seurannasta. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta paitsi ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvat tehtävät.

Jätehuoltolautakunnan 0,521 milj. euron toimintamenot sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Toimintaympäristön muutokset

Venäjän käynnistämästä hyökkäyssodasta johtuva epävarmuus sekä energian ja rakentamisen kustannusten nousu heijastuvat voimakkaasti kaupunkiympäristön palvelualueen toimintaan. Infra-rakentamisen kustannusten kasvu yhdistettynä investointimäärärahojen pienenemiseen tarkoittaa, että kaupunkiympäristön investointeja tulee priorisoida vielä aiempaakin tarkemmin. Epävarmuus näkyy myös yksityisessä rakentamisessa. Uusia asuntoja valmistui alkuvuoden 2022 aikana paljon, mutta rakennuslupia uusien asuntojen rakentamiseen myönnettiin selvästi vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Tampereen väkiluku kasvoi alkuvuonna 2022 hieman aiempia vuosia hitaammin. Heinäkuun lopussa tamperelaisia oli 245 439. Kasvua vuoden takaiseen oli kuitenkin yli 1 200 asukasta. Kaupungin kestävä kasvua edistävää maankäyttöä kehitetään tulevina vuosina erityisesti nykyisellä ja tulevilla raitiotielinjoilla ja muilla joukkoliikennekäytävillä. Raitiotien rakentaminen kohti Lentävänniemeä jatkuu vuoteen 2024. Pirkkala-Linnainmaa -yhteysvälin hankesuunnitelma valmistuu alkuvuonna 2023 ja toteutussuunnittelun on määrä käynnistyä siten, että kaupunginvaltuusto voi päättää linjan toteuttamisesta vuoden 2024 lopussa.

Joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen kytkeytyy tiiviisti kaupungin ilmastotavoitteisiin. Tampereen asukaskohtaiset kasvihuonekasvupäästöt putosivat vuonna 2020 3,6 Co2-ekvivalenttitonniin. Kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen on kuitenkin viime vuosina ollut hidasta. Ilman merkittäviä toimia ja Hiilineutraali Tampere 2030 -ilmasto-ohjelman määrätietoista toteuttamista tavoitteena olevaa hiilineutraaliutta ei saavuteta vuoteen 2030 mennessä.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2023 talousarvio ja sen sisältämät vuosittaiset sitovat toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030 ja sen pohjana olevaan Anna-Kaisa Ikonen pormestariohjelmahan. Yhdyskuntalautakunnalle kohdistuu vuonna 2023 yhteensä yhdeksän sitovaa toiminnan tavoitetta.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITE	NRO	TALOUSARVIOTAVOITE 2023
Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut ja Tampereelle valmistuu keskimäärin 716 kohtuuhintaista asuntoa vuosittain	14	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 150 pientalon rakentaminen*

Osallisuus on vahvistunut	16	Kokemus vaikuttamismahdollisuuksista oman asuinalueen kehittämiseen on parantunut vuoteen 2021 verrattuna
80 % asemakaavoitetusta asuinkeuhkosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	21	80 % asemakaavoitetusta asuinkeuhkosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	23	Liikkuminen keuhkavilla kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna
	24	Raitiotien ensimmäisen jatko-osuuden Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma on valmistunut päätöksentekoon ja toteutussuunnittelu käynnistynyt
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	25	Luonnon monimuotoisuutta kuvaavat seurantaindikaattorit on määritetty ja seuranta käynnistetty
Tampereen keskustan saavutettavuus ja elinvoima on parantunut	29	Tyytyväisyys keskustan katujen ja yleisten alueiden kunnossapitoon on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
	30	Keskustan saavutettavuuden parantamiseen tähtäävä liikennejärjestelmäsuunnitelma on laadittu
Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	39	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

**Asunto- ja maapolitiikan linjausten mukainen tavoite vuosille 2022-2025 keskimäärin 150 tonttia vuodessa.*

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta laajennettiin vuonna 2021 lautakuntien alaiseen toimintaan. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tavoitteena on saada aikaan mittareilla todennettavaa tuottavuusmuutosta. Toimintatapoja kehitetään, muun muassa koronapandemian aikana toteutettuja uusia toimintatapoja hyödynnetään digitalisaation edistämässä.

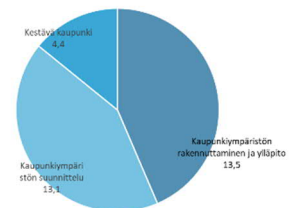
Tuottavuusmittarit, yhdyskuntalautakunta	TP 2019	TP 2020	TP 2021	Enn 2022	TA 2023
Päämittarit					
Nettokustannukset, euroa/asukas	-113	-109	-134	-173	-182
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-413	-401	-428	-485	-514
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-73	-73	-75	-77	-82
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-136	-132	-135	-145	-142
Selittävät mittarit					
Työntekijäkokemus, taso	-	-	60,1	-	60
Sairauspoissaolot, %	3,61	2,64	2,18	2,82	2,82
Hankintaosaaminen, taso (max 100)					
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	14,4	14,8	13,9	13,53	13,44

Talous

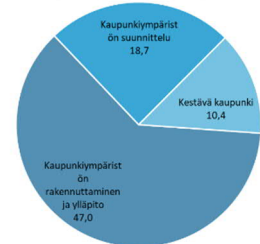
Talousarvioesityksessä on huomioitu talousarviopohjaan tehtyjä tulojen lisäyksiä yhteensä 0,7 milj. euroa ja menojen lisäyksiä yhteensä 5,1 milj. euroa. Tuloja lisää muun muassa pysäköinninvalvonnan kattavuuden parantaminen uusilla ja muuttuneilla alueilla sekä asemakaavoituksen kaavoitustulot. Menojen lisäyksistä merkittävimpänä ovat raitiotien infra- ja hallintovastikkeen maksamiseen varattu menojen 1,7 milj. euron lisäys, kunnossapidon tason varmistamiseen tehty 1,0 milj. euron lisäys (vuoden 2022 kehyspohjista) sekä kaupungin kasvun myötä aiheutuvasta palvelutarpeen kasvusta johtuvat menojen lisäykset. Lautakunnan palveluihin kohdistuvat kaupungin projektitoiminnan tulot ja menot on huomioitu.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
Toimintatulot			
Myyntitulot	10 615	11 385	11 424
Maksutulot	14 589	12 844	13 403
Tuet ja avustukset	1 721	1 426	1 175
Vuokratulot	1 121	648	648
Muut toimintatulot	4 550	4 025	4 235
Toimintatulot yhteensä	32 596	30 329	30 885
Valmistus omaan käyttöön	3 349	1 610	1 610
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-18 431	-18 990	-20 424
Palvelujen ostot	-36 424	-35 756	-37 048
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 224	-1 983	-1 948
Avustukset	-511	-244	-244
Vuokramenot	-10 772	-16 299	-18 336
Muut toimintamenot	-390	-43	-53
Toimintamenot yhteensä	-65 403	-71 706	-76 442
Toimintakate	-32 807	-41 377	-45 557
Rahoitustulot ja -menot	16	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-39 171	-40 360	-52 000
Tilikauden tulos	-71 962	-81 737	-97 557
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	701	700	700
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-71 261	-81 037	-96 857
Pormestarin talousarvioesitys voi sisältää muutoksia lautakunnan talousarvioesitykseen verrattuna.			

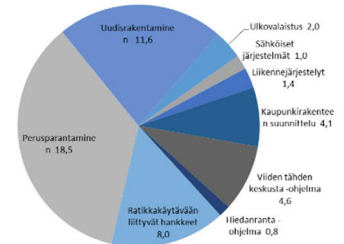
Toimintatulot 31 M€

Toimintamenot 76 M€

Nettoinvestoinnit 52 M€

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2021	Muutettu TA 2022	TA 2023
Investointimenot	-69 656	-72 130	-55 400
Rahoitusosuudet	3 049	0	3 450
Nettoinvestoinnit	-66 607	-72 130	-51 950

Sitovat erät

Käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	30 913	-75 239	-44 327
Viiden tähden keskusta	0	-330	-330
Hiedanranta	0	-400	-400
Hiilineutraaleja tekoja	0	-500	-500

Investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-49 960	3 450	-46 510
Viiden tähden keskusta	-4 640	0	-4 640
Hiedanranta	-800	0	-800

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus.

Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinoelämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestävän yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupungin kasvun jatkuessa vahvana kaupunkisuunnittelun avulla pitää varmistaa yhdyskuntarakenteen laadukas, tasapainoinen ja kestävä kehitys kaupungissa. Kaavoituksen painopisteitä ja resurssien suuntaamista tehdään strategian, pormestariohjelman ja palvelusuunnitelman perusteella.

Kaupunkiympäristön laatu korostuu erityisesti ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin pitovoiman kehittämisessä. Ilmastonmuutokseen varautuminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen sovitetaan laadukkaaseen kaupunkiympäristöön, mikä edellyttää kokeiluja ja uusia ratkaisuja. Edistetään kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmassa (SUMP) määriteltyjä toimenpiteitä ja laaditaan keskustaa koskeva liikennejärjestelmäsuunnitelma osana käynnissä olevaa yleiskaavatyötä.

Hiedanrannan asemakaavoitus jatkuu mm. tehtaen, asuinkortteleiden ja liikennejärjestelyjen osalta yleissuunnitelman mukaisesti. Viinikanlahden alueen asemakaava laaditaan kansainvälisen ideakilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta. Lakalaivaan, yleiskaavan mukaiseen uuteen aluekeskukseen, suunnitellaan uutta monipuolista palvelukeskittymää ja asuinkortteleita.

Maankäytön hallinnan kokonaisprosessin digitalisaatio ja asiakaspalvelun laadun kehittäminen. Valmistaudutaan maankäyttö- ja rakentamislain digipykälkien, RYTJ-lain ja rakentamislain voimaantuloon.

sekä siihen liittyvään tietomallipohjaiseen kaavoituksen ja rakennuslupakäsittelyyn. Asiakaspalvelun ja kaupunkilaisten kanssa käytävän vuoropuhelun laadun kehittäminen digitalisaatiota hyödyntämällä.

Talous

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Toimintatulot	12 380	12 588
Toimintamenot *)	-16 995	-18 206
Toimintakate	-4 615	-5 618

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Investointimenot	-1 880	-2 100

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat katujen ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut. Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Tehtävänä on rakennuttaa kaava- ja viheralueohjelmia sekä peruskorjauksia toteuttavan investointiohjelman kohteet mahdollisimman edullisesti ja laadukkaasti hyödyntämällä tehokkaasti sekä kaupungin omia että yksityisiä palveluntuottajia. Yleisten alueiden rakentamisinvestoinnit teetetään hankekohtaisilla urakkasopimuksilla. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden palvelualueiden infrarakentamisen johtamista. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat lisäksi katutilavalvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät sekä joukkoliikenteen lipuntarkastus.

Toimintaperiaatteina ovat olleet toiminnan turvallisuus, palvelun laatu, liikenteen sujuvuus sekä taloudellisuus. Toimintatapoja on kehitetty digitaalisten työmenetelmien avulla useissa palveluissa. Talousarviovuoden tavoitteena on kunnossapidon ja erityisesti puhtaanapidon tehostaminen.

Rakentamisen volyyymi pienenee aikaisempiin vuosiin verrattuna. Lisäksi monissa yhteishankkeissa onkin toteutusaikataulussa epävarmuutta.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Raitiotien rakentaminen keskittyy Lielahden suuntaan. Raitiotie on tärkeä osa Tampereen liikennejärjestelmää, mikä vaikuttaa kaikkiin kadunpidon tehtäviin. Kustannustaso on monissa rakentamisen ja ylläpidon tehtävissä noussut merkittävästi, mikä heikentää edellytyksiä laadun ja toiminnan volyymin säilyttämisessä.

Talous

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Toimintatulot	13 306	13 456
Toimintamenot *)	-44 071	-47 021
Toimintakate	-30 764	-33 564

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)

Investoinnit (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Investointimenot	-70 250	-53 300
Rahoitusosuudet	0	3 450

Kestävä kaupunki

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat ilmasto- ja ympäristöpolitiikan, jätehuollon, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden yksiköt. Tehtävinä ovat muun muassa Tampereen kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelu, toteutus ja johtaminen sekä niihin liittyvien toimintatapojen kehittäminen, päätösvalmistelu ja seuranta. Palvelukokonaisuus vastaa ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden viranomaistehtävistä.

Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kestävä kaupunki -palvelukokonaisuuden tulevaisuutta leimaa ympäristösektorin merkityksen kasvu kaikilla elämäntoilla ruuasta rakentamiseen, jätteistä kiertotalouteen. Viranomaispalveluissa muutos näkyy etenkin asiakaspalvelun tarpeen kasvuna sekä jatkuvana lainsäädännön ja muun regulaation uudistuksena ja laajentumisena. Kattava jätelain uudistus astui voimaan 2021. Sen toimeenpano asetuksineen ja määräyksineen tapahtuu portaittain. Vuonna 2023 erityisen suurta työmäärää edellyttää erilliskeräys, erityisesti biojätteen erilliskeräyksen pakollisuus 1.9.2023 alkaen Tampereen kaupunkiseudun keskustaajamissa.

Ympäristöterveyden painopiste on ennaltaehkäisevissä palveluissa ja niihin liittyvissä tarkastuksissa. Terveystoiminnan regulaatio muuttuu niin ikään. Vuonna 2023 esimerkiksi juomavesidirektiivin kansallinen implementointi tuo lisätehtäviä. Elintarvikelain muutoksen myötä on alkanut valvonnan vuosittainen perusmaksu (150 €/vuosi) ja hallinnollinen sanktiomahdollisuus. Eläinlääkintähuoltolain merkittävä uudistus on Eduskunnassa hyväksyttävänä 9/22 ja sen tuomat muutokset ovat tulossa.

Ympäristönsuojeluyksikössä luonnon monimuotoisuusohjelman toteutus on alkanut kärkenään vieraslajien torjunta. Luonnonsuojeluohjelman päivitys alkaa. Ympäristönsuojelun asiakasprosessien digitalisaatiota vauhditetaan 2023.

Meluntorjuntasuunnitelman valmistelu aloitetaan v. 2023. Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikössä Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma on alkanut ja kiertotalousohjelman toteutus alkaa. Kaupungin hankintojen hiili- ja luontojalanjälki selvitetään tutkimushankkeessa. Kaupungin ilmasto- ja ympäristöpolitiikka päivitetään. Ekosysteemipalveluiden arvotusta ja ekosysteemitilinpitoa kehitetään.

Talous

Kestävä kaupunki

Käyttötalous (1 000 euroa)	Muutettu	
	TA 2022	TA 2023
Toimintatulot	4 169	4 368
Toimintamenot *)	-9 831	-10 382
Toimintakate	-5 662	-6 014

*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)